

Sygn. akt III AUa 263/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek (spr.)
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak SSO del. Maria Ołtarzewska
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Błach

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2013 r. w Gdańsku

sprawy S. S. (1)

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji S. S. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 listopada 2012 r., sygn. akt VIII U 816/12

I. uchyla zaskarżony wyrok w części podwyższenia emerytury o 0,5% podstawy za każdy rok służby pełnionej w warunkach szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu i w tym zakresie sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku VIII Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn. akt III AUa 263/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 grudnia 2009 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej S. S. (1) w ten sposób, że obniżył ubezpieczonemu wskaźnik emerytury za okres od 1 maja 1968 r. do 31 lipca 1990 r. z 2,6 % podstawy wymiaru do 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie i ustalił wysokość emerytury od dnia 1 stycznia 2010 r. na kwotę 2.847,02 zł.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył ubezpieczony wnosząc o jej uchylenie i bezpośrednie zastosowanie przepisów Konstytucji RP. Podniósł, iż był funkcjonariuszem służby bezpieczeństwa

w latach 1968 – 1990, na różnych stanowiskach technicznych z zakresu rozpoznania radioelektronicznego, na wydziale, którego zakres zadań po 1990 r. pozostał w stanie niezmienionym. Wskazał, iż pełnił służbę dla Państwa Polskiego takiego, jakie wówczas istniało i było uznane

za podmiot prawa międzynarodowego. W trakcie wykonywania obowiązków nie dopuścił się naruszenia prawa, wykonywał obowiązki służbowe w sposób nie naruszający praw i godności innych osób i nie wykorzystywał swego stanowiska dla celów pozasłużbowych. Ubezpieczony zakwestionował obniżenie wskaźnika emerytury za okres od 1 maja 1968 r. do 31 lipca 1990 r.

z 2,6 % podstawy wymiaru do 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby.

Zakład Emerytalno - Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i A. W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację podaną w zaskarżonej decyzji.

W piśmie procesowym z dnia 1 lutego 2012 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie świadczenia emerytalnego w pełnej wysokości z powodu współpracy z osobami działającymi na rzecz niepodległości Polski w okresie służby w organach bezpieczeństwa w latach 1968 – 1990, a także

z powodu działań własnych na rzecz tejże niepodległości.

W piśmie procesowym z dnia 30 marca 2012 r. wnioskodawca ostatecznie sprecyzował swoje stanowisko w sprawie w ten sposób, iż wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie,

że okres służby w organach bezpieczeństwa od wolnych wyborów do Sejmu RP, tj. od 6 czerwca 1989 r. do rozwiązania służby bezpieczeństwa, tj. do 31 lipca 1990 r. nie był okresem służby dla państwa komunistycznego i uzasadnia przeliczenie emerytury wskaźnikiem 2,6 % podstawy wymiaru.

Sąd Okręgowy w Gdańsku – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 9 listopada 2012 r. w sprawie VIII U 816/12 oddalił odwołanie.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji:

W okresie od 1 maja 1968 r. do 1 sierpnia 1981 r. S. S. (1) pełnił służbę w Komendzie (...) w G., w tym:

- do 1 lipca 1968 r. w Wydziale R., na stanowisku oficera techniki operacyjnej,
- od 1 stycznia 1974 r. w Wydziale R., na stanowisku referenta techniki operacyjnej,
- od 1 maja 1977 r. w Wydziale R., na stanowisku starszego technika,
- od 1 sierpnia 1981 r. w Wydziale R., na stanowisku starszego technika techniki operacyjnej.

W okresie od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. S. S. (1) pełnił służbę w Wojewódzkim (...) w G., w tym:

- od 1 listopada 1987 r. w Wydziale R., na stanowisku kierownika zmiany,
- od 16 października 1989 r., w Samodzielnej Sekcji A, na stanowisku kierownika zmiany, w stopniu służbowym kapitana.

Ubezpieczony na podstawie decyzji o ustaleniu prawa do emerytury policyjnej z dnia 10 grudnia 1996 r., jest uprawniony do emerytury, której wysokość pozwany obliczył na podstawie przyjęcia przelicznika 75 % podstawy wymiaru świadczenia.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury wnioskodawcy od dnia 1 stycznia 2010 r. w oparciu o otrzymaną z Instytutu Pamięci Narodowej I. przebiegu służby Nr (...) z dnia 26 października 2009 r. potwierdzającą, że ubezpieczony w okresie od 1 maja 1968 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa,

o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 63, poz. 425 ze zm.).

Wskaźnik emerytury za okres od 1 maja 1968 r. do 31 lipca 1990 r. został obniżony z 2,6 % podstawy wymiaru do 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie. Tak ustalona wysokość emerytury od dnia 1 stycznia 2010 r. wyniosła kwotę 2.847,02 zł.

Stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych oraz kserokopii akt o sygn. IPN Gd 00161/42. W ocenie Sądu dokumenty znajdujące się w aktach sprawy są autentyczne, a ich treść nie budzi wątpliwości, nie były także przez żadną ze stron kwestionowane. Sąd co do zasady nie zakwestionował wiarygodności przesłuchanych w sprawie świadków M. S., K. C., T. B., L. S. oraz zeznania wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony. Jednakże Sąd uznał, że powyższymi dowodami ubezpieczony nie wykazał, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległego i Państwa Polskiego.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji odwołał się do treści ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145), która wprowadziła do ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 67 ze zm.) art. 15b określający zasady obliczania wysokości emerytury dla osób, które pozostawały w służbie przed 2 stycznia 1999 r. i pełniły służbę w charakterze funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. Nr 63, poz. 425 ze zm.).

Sąd Okręgowy stwierdził, iż organ rentowy w oparciu o powyższe regulacje prawne ustalił nową wysokość emerytury ubezpieczonego od dnia 1 stycznia 2010 r. słusznie i zgodnie z prawem.

Sąd I instancji odnosząc się do zarzutów ubezpieczonego podniósł, że wskazania, które osoby i w jakich okresach pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa należy do Instytutu Pamięci Narodowej, który zobowiązany został do sporządzenia informacji o przebiegu służby danego funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa (art. 13a ust. 5 cytowanej ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji [...]). Jak zostało ustalone, z Informacji o przebiegu służby Nr (...) z dnia 26 października 2009 r. wynika, iż ubezpieczony w okresie od 1 maja 1968 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. Ani do akt ubezpieczeniowych, ani do akt sprawy nie wpłynęła z Instytutu Pamięci Narodowej żadna korekta wyżej wymienionej Informacji, która mogłaby stanowić podstawę do zmiany zaskarżonej decyzji.

Nadto, należy wskazać, iż zgodnie ze strukturą organizacyjną Służby Bezpieczeństwa na poziomie centralnym istniały departamenty i biura MSW. Ich zadania w terenie realizowały odpowiednie wydziały (i inne jednostki) ulokowane w Komendach Wojewódzkich MO. Następnie Komendy przemianowano na Wojewódzkie Urzędy Spraw Wewnętrznych. Na niższym szczeblu,

w Komendach Powiatowych i Miejskich MO funkcjonowały Referaty ds. SB (z grupami operacyjnymi, paszportów i dowodów osobistych, rejestracji cudzoziemców, "T", "W"). Po reformie administracyjnej z 1975 r. powiatowe jednostki MO/SB zostały zlikwidowane. Struktura terenowa została jednak po kilku latach odtworzona. Okres służby pełnionej przez ubezpieczonego mieści się

w katalogu organów wymienionych w art. 2 powyższej ustawy. Zatem jednostki, w których pełnił służbę odwołujący należy zaliczyć do organów bezpieczeństwa zgodnie z art. 2 ustawy z dnia

18 października 2006 r. W art. 2 mowa jest o instytucjach centralnych Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległych im jednostkach terenowych w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz wojewódzkich, rejonowych

i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych. Na gruncie niniejszej sprawy znaczenie ma służba ubezpieczonego w Komendzie Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej oraz w Wojewódzkim Urzędzie Spraw Wewnętrznych.

Ubezpieczony kwestionował również zgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wskazanych wyżej przepisów prawa, stanowiących podstawę dla wydania przez organ rentowy zaskarżonej decyzji.

Należy wyjaśnić, iż kwestia zgodności przepisów art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, a także art. 15 b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy była badana przez Trybunał Konstytucyjny pod kątem ich zgodności z ustawą zasadniczą. Trybunał Konstytucyjny w pkt 4 wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. uznał, iż art. 15 b ust. 1 ustawy z dnia

18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego /.../ jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. (57 ust. 1 w związku z art. 31 ust.

3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji. Sąd I instancji przytoczył fragmenty uzasadnienia ww. wyroku wskazując, że Trybunał odniósł się w nim również do zarzutu rażącej sprzeczności kwestionowanych przepisów ustawy z rezolucją Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1096 z dnia 27 czerwca 1996 r. oraz ze związanymi z tym dokumentem wytycznymi mającymi zapewnić zgodność ustaw lustracyjnych i podobnych środków administracyjnych

z wymogami państwa opartego na rządach prawa. Trafnie Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż brak w ww. dokumencie zalecenia by rozliczenia z okresem komunistycznym mogły odbywać się wyłącznie w ciągu 10 lat po obaleniu dyktatury. Rozliczenia te podejmowane są na różnych obszarach, w różnych latach w ciągu ostatnich dwóch dekad. Co więcej, jak stanowi pkt 14 rezolucji 1096,

„w wyjątkowych przypadkach, gdy rządzące elity dawnego reżimu przyznały sobie wyższe emerytury niż pozostałej części społeczeństwa, emerytury te powinny być ograniczonego do zwykłego poziomu”.

Sąd Okręgowy odwołując się do treści art. 15b ust. 3 i 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) stwierdził, że ubezpieczony nie wykazał, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego. Za takie działania nie mogą zostać uznane: podwożenie teścia E. S. własnym samochodem na spotkania do klubu jachtowego do kolegów z okresu wojny, do sanatorium dla kombatantów w K., nieodpłatne usługi transportowe świadczone M. P. w czasie jego wizyty w Polsce, podjęcie się nieformalnej interwencji w sprawie wydania paszportów dla L. R. oraz T. Ż., oprowadzanie po T. osób z Europy Zachodniej, niepowiadomienie przełożonych o przygotowaniach ucieczki brata małżonki z rodziną do RFN, uczestniczenie w strajkach studenckich, wezwanie w sprawie złożenia zeznań w sprawie kapitana S., uczestniczenie w obrzędowości religijnej.

W świetle powyższego Sąd Okręgowy uznał, iż wydana w sprawie decyzja organu rentowego była w pełni zasadna, w związku z czym odwołanie ubezpieczonego jako bezzasadne, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. i powołanych przepisów, podlegało oddaleniu.

Apelację od wyroku wywiódł ubezpieczony S. S. (1) zarzucając:

- błędną interpretację art. 15 ust. 1 oraz art. 15b ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...),

- brak rozstrzygnięcia w sprawie podwyższenia emerytury o 0,5 % za każdy rok służby w warunkach zagrażających zdrowiu - wniosek z 13 czerwca 2011 r.,

- błędne przeliczenie wskaźnikiem 0,7 % podstawy wymiaru okresu od 6 czerwca 1989 r. do 31 lipca 1990, t.j. okresu służby pełnionej dla demokratycznego Państwa Polskiego,

- błędne i sprzeczne z materiałem dowodowym rozstrzygnięcie jego wniosku z dnia 1 lutego 2012 r. o ustalenie prawa do świadczenia emerytalnego w pełnej wysokości na podstawie art. 15b ust. 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...),

- naruszenie procesowych zasad postępowania wyrażonych w art. 228 § 2 k.p.c. przez zamieszczenie w uzasadnieniu wyroku tez, które nie wynikają z materiału dowodowego.

- stronniczość sądu orzekającego.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie go do ponownego rozpatrzenia.

W uzasadnieniu apelacji ubezpieczony wskazał, że ma prawo do emerytury w wysokości 40 % podstawy jej wymiaru za 15 lat służby, ponieważ art. 15b ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) zawiera wyrażenie, że „art. 14 i 15 stosuje się odpowiednio”.

Podniósł również, że pismem z 13 czerwca 2011 r. skierowanym do Sądu za pośrednictwem organu emerytalnego, a następnie pismem z 19 czerwca 2012 r. domagał się podwyższenia świadczenia emerytalnego o 0,5 % za każdy rok w warunkach zagrażających zdrowiu dołączając komplet załączników i wskazując przepisy prawne uzasadniające żądanie. W odpowiedzi organ emerytalny, wbrew treści Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 22 grudnia 1994 r.

w sprawie szczegółowych zasad postępowania i właściwości organów w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji (...) odmówił wydania rozstrzygnięcia i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu. Sąd Okręgowy jednakże jego wniosku o podwyższenie świadczenia emerytalnego z tytułu wykonywania służby w warunkach niebezpiecznych dla zdrowia nie podjął i nie wydał w sprawie rozstrzygnięcia.

Apelujący wskazał, że okres służby w organach bezpieczeństwa państwa od wolnych i demokratycznych wyborów począwszy, t.j. od 6 czerwca 1989 r. do rozwiązania tych organów, t.j. 31 lipca 1990 r. nie był okresem służby dla państwa komunistycznego, co uzasadnia przeliczenie go wskaźnikiem 2,6 % podstawy wymiaru. Sąd uzasadniając wyrok posłużył się nieprawdą historyczną i przedłużył istnienie PRL o ponad rok t.j. do 31 lipca 1990 r.

Skarżący zarzucił, że Sąd Okręgowy nie wymienił małżonki ubezpieczonego M. S. wnioskowanej jako świadka na okoliczność swego aktywnego członkostwa w Solidarności w latach 1980-1992 w R. Zakładach (...) w R.. Świadek swoje członkostwo potwierdziła i opisała, a strona przeciwna tego uczestnictwa nie kwestionowała. Sąd niewłaściwie ocenił jego udział w akcjach strajkowych. Ubezpieczony wniósł, aby zagadnienie wolności i niepodległości rozpatrzyć w postępowaniu przed Sądem I instancji z uwzględnieniem stanowisk stron.

Ponadto zarzucił, że Sąd Okręgowy uzasadniając wyrok posłużył się jako własnym, inkorporowanym uzasadnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności ustawy z 25 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o świadczeniach emerytalnych funkcjonariuszy Policji (...) z Konstytucją, czyniąc to nadmierne.

Skarżący wniósł o powołanie biegłego w zakresie ubezpieczeń społecznych dla wyliczenia wysokości świadczenia z powszechnego systemu emerytalnego za okres 25 lat zatrudnienia począwszy od 1 sierpnia 1966 r.

W piśmie procesowym z dnia 2 października 2013 r. skarżący podtrzymał stanowisko swoje

w sprawie załączają kserokopie artykułów z Gazety (...) (k. 249-270 a.s. t. II).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja S. S. (1) zasługiwała na uwzględnienie w sposób skutkujący uchynieniem zaskarżonego wyroku w części podwyższenia emerytury o 0,5 % podstawy za każdy rok służby pełnionej w warunkach szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu i w tym zakresie przekazaniem sprawy do Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku celem ponownego jej rozpoznania. W pozostałym zakresie apelacja wnioskodawcy jako bezpodstawa podlegała oddaleniu.

Przedmiotem sporu była prawidłowość decyzji z dnia 4 grudnia 2009 r. Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W., którą dokonano ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej S. S. (1) w ten sposób,

że obniżono ubezpieczonemu wskaźnik emerytury za okres od 1 maja 1968 r. do 31 lipca 1990 r.

z 2,6 % podstawy wymiaru do 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie

i ustalono wysokość emerytury od dnia 1 stycznia 2010 r. na kwotę 2.847,02 zł.

Sąd Okręgowy poza kwestią podlegającą uchynieniu przez Sąd II instancji przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z art. 233 § 1 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, uzasadniających ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. Prawidłowo i wnikliwie ocenił zaoferowane przez ubezpieczonego dowody. Nie można również zarzucić Sądowi I instancji stronniczości.

W konsekwencji Sąd Odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia

5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Ponadto wskazać należy, że Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał dokładnie, jakie orzeczenia cytuje i w jakim zakresie i to nie podlega ocenie przez skarżącego. Miał prawo powołać wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09, OTK-A 2010/2/15 i nie można z tego powodu postawić mu zarzutu naruszenia art. 228 § 2 k.p.c. Ubezpieczony błędnie podnosił, że Sąd I instancji przytoczył uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego jako własne. Uważna analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do odmiennego wniosku. Sąd Apelacyjny w niniejszym uzasadnieniu również odwoła się do bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, aby przekonywująco i szczegółowo umotywić swoje stanowisko w sprawie apelacji ubezpieczonego.

Po pierwsze wskazać należy, że apelacja wnioskodawcy okazała się zasadna jedynie w sposób skutkujący uchynieniem zaskarżonego wyroku w części podwyższenia emerytury o 0,5 % podstawy za każdy rok służby pełnionej w warunkach szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu i w tym zakresie przekazaniem sprawy do Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku celem ponownego jej rozpoznania.

Istotnie ubezpieczony zwracał się do organu rentowo-emerytalnego o podwyższenie świadczenia emerytalnego o 0,5 % za każdy rok w warunkach zagrażających zdrowiu na podstawie art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 667 ze zm. dalej ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym) oraz rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 4 maja 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej (Dz. U. z 2005 r., Nr 86, poz. 734 ze zm.) - § 4 i § 5 (pismo z dnia 18 lipca 2011 r. - k. 38-

41 a.s. t. I.). Organ emerytalno-rentowy pismem z dnia 5 lipca 2011 r. stwierdził, że w aktach emerytalnych brak jest dokumentów potwierdzających pełnienie przez ubezpieczonego służby w warunkach zagrażających zdrowiu (k. 42-43 a.s. t. I.). Zdaniem Sądu Apelacyjnego pismo organu rentowo-emerytalnego z dnia 5 lipca 2011 r. należy potraktować jako decyzję, od której przysługuje stronie odwołanie. Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę nie wypowiedział się w przedmiotowej kwestii.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 4 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie apelacja wnioskodawcy była niezasadna.

Na wstępie wskazać należy, że w dniu 16 marca 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2009 r., Nr 24, poz. 145 dalej ustawa zmieniająca). W jej preambule wskazano, że uznając, że system władzy komunistycznej opierał się głównie na rozległej sieci organów bezpieczeństwa państwa, spełniającej w istocie funkcje policji politycznej, stosującej bezprawne metody, naruszające podstawowe prawa człowieka, stwierdzając, że wobec organizacji i osób broniących niepodległości i demokracji dopuszczano się zbrodni przy jednoczesnym wyjęciu sprawców spod odpowiedzialności i rygorów prawa, dostrzegając, że funkcjonariusze organów bezpieczeństwa pełnili swoje funkcje bez ponoszenia ryzyka utraty zdrowia lub życia, korzystając przy tym z licznych przywilejów materialnych i prawnych w zamian za utrwalanie nieludzkiego systemu władzy, uznając, że samowolna Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego służyła utrwalaniu systemu komunistycznego w Polsce, wyróżniając postawę tych funkcjonariuszy i obywateli, którzy ponosząc wielkie ryzyko stanęli po stronie wolności i krzywdzonych obywateli - kierując się zasadą sprawiedliwości społecznej wykluczającą tolerowanie i nagradzanie bezprawia, uchwalono tą ustawę zmieniającą.

Na podstawie art. 2 ustawy zmieniającej zmieniono treść art. 13 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym oraz dodano do niej art. 13 a i 15 b.

Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (...) swoją treścią normatywną, a także preambułą, nie narusza [...] art. 3, 6 § 1 i 2, 7, 8, 14 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a także art. 1 Protokołu nr 1 do niej. Powyższe potwierdza prawidłowość stanowiska zajętego ostatecznie przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku

z dnia 24 lutego 2010 r. i rozwiewa wątpliwości, co do zgodności ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. ze standardami wspólnymi Konstytucji RP i Konwencji, które to wątpliwości mogły pojawić się wobec stosunkowo silnie zaznaczonego głosu sprzeciwu wobec treści [tego] wyroku, jakiemu dano wyraz w pięciu zdaniach odrębnych (J. Bartoszewicz, glosa do decyzji ETPC z dnia 14 maja 2013 r., 15189/10, Teza 1, LEX/el. 2013).

System polityczny, jaki panował w Polsce w latach 1944-1989 był prawom człowieka po prostu wrogi. [...] W konsekwencji, przywileje przysługujące byłym funkcjonariuszom aparatu bezpieczeństwa [tego systemu], uzyskane w zamian za ich służbę nie mogą być traktowane inaczej, jak pozostające w sprzeczności z duchem i aksjologią Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Z punktu widzenia tej aksjologii przywileje te uznać zatem trzeba za uzyskane niesprawiedliwie, co [(...)]/ETPCz] w pełni potwierdził [w decyzji z dnia 14 maja 2013 r., wydanej w sprawie 15189/10 C. i inni przeciwko Polsce] (J. Bartoszewicz, glosa do decyzji ETPC z dnia 14 maja 2013 r., 15189/10. Teza 2, LEX/el. 2013).

Konsekwencje uznania [przez [ETPC/ETPCz] w decyzji z dnia 14 maja 2013 r., wydanej w sprawie 15189/10 C. i inni przeciwko Polsce] przywilejów byłych funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa PRL za uzyskane niesprawiedliwie są daleko idące i wykraczają poza wymiar ich moralnej oceny. [...] Przywileje [te nie są

bowiem w takim wypadku] nienaruszalne i mogą, a nawet powinny być ograniczane (J. Bartoszewicz, glosa do decyzji ETPC z dnia 14 maja 2013 r., 15189/10, Teza 3, LEX/el. 2013).

Art. 13 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym stanowi, że jako równorzędne ze służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i w Służbie Więziennej traktuje się:

1) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Urzędu Ochrony Państwa;

1a) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Policji państwowej, Milicji Obywatelskiej, z wyjątkiem służby określonej w ust. 2;

1b) okresy służby w charakterze funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.3)), na zasadach określonych w art. 15b, z wyjątkiem służby określonej w ust. 2;

2) służbę wojskową uwzględnianą przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej;

3) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Służby Ochrony Kolei, jeżeli funkcjonariusz przeszedł bezpośrednio do służby w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej w terminie do dnia 1 kwietnia 1955 r.;

4) okresy zatrudnienia lub służby w zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej i nauki w szkołach pożarniczych, w charakterze członka Korpusu (...) Pożarnictwa, a także funkcjonariusza pożarnictwa w terminie do dnia 31 stycznia 1992 r.

Zgodnie z ust. 2 art. 13 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym przepisu ust. 1 nie stosuje się do służby w latach 1944-1956 w charakterze funkcjonariusza organów bezpieczeństwa państwa, porządku i bezpieczeństwa publicznego, jeżeli przy wykonywaniu czynności służbowych funkcjonariusz popełnił przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości lub naruszające dobra osobiste obywatela i za to został zwolniony dyscyplinarnie, umorzono wobec niego postępowanie karne ze względu na znikomy lub nieznaczny stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu lub został skazany z winy umyślnej prawomocnym wyrokiem sądu.

Art. 13a ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym stanowi, że na wniosek organu emerytalnego właściwego według niniejszej ustawy, Institut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i, w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Ust. 2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane osobowe funkcjonariusza, w tym imiona, nazwisko, nazwisko rodowe, imię ojca oraz datę urodzenia. Wniosek zawiera również określenie ostatniego stanowiska oraz formacji lub jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełnił służbę w dniu zwolnienia ze służby.

Ust. 3. Wniosek organu emerytalnego, o którym mowa w ust. 2, może być przekazany w formie zbiorczej oraz w postaci elektronicznej.

Ust. 4. Informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, zawiera:

1) dane osobowe funkcjonariusza, o których mowa w ust. 2;

2) wskazanie okresów służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów;

3) informację, czy z dokumentów zgromadzonych w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wynika, że funkcjonariusz w tym okresie, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Ust. 5. Informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12.

Ust. 6. Do informacji, o której mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz. U. z 2007 r., Nr 63, poz. 425 ze zm.) ustawa określa zasady i tryb ujawniania informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa oraz treści tych dokumentów, znajdujących się w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanego dalej „Instytutem Pamięci Narodowej”, tryb składania oraz oceny zgodności z prawdą oświadczeń dotyczących pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy organami bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu ustawy, są:

1)Resort Bezpieczeństwa Publicznego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego;

2)Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego;

3)Komitet do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego;

4)jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1-3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14 grudnia 1954 r.;

5) instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych;

6)Akademia Spraw Wewnętrznych;

7)Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza;

8)Zarząd Główny Służby Wewnętrznej jednostek wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe mu komórki;

9)Informacja Wojskowa;

10)Wojskowa Służba Wewnętrzna;

11)Zarząd II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego;

12)inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno - rozpoznawcze lub dochodzeniowo-śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych;

W myśl ust. 3 art. 2 ww. ustawy jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami.

W art. 2 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy wymieniono organy bezpieczeństwa państwa, w których był zatrudniony ubezpieczony - Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej oraz w Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych.

Ponadto wskazać należy, że to ustawa z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz. U. z 2007 r., Nr 63, poz. 425 ze zm.) w art. 1 określa ramy czasowe pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami, t.j. okres od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. Akt prawny jakim jest ustawa został wymieniony w katalogu źródeł prawa na drugim miejscu, po Konstytucji RP – art. 87 ust. 1 Konstytucji RP. Wywody wnioskodawcy natury historycznej odnoszące się do okresu od 6 czerwca 1989 r. do 31 lipca 1990 r. są niezasadne.

Ponadto wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 17 czerwca 2010 r., II AKa 48/10, KZS 2010/10/27 wyjaśnił, że preambuła do ustawy lustracyjnej z 18 października 2006 r. stanowi swego rodzaju deklarację polityczno - ideową i określa cel lustracji, którym było napiętnowanie (w życiu społecznym) i ukaranie (poprzez zastosowanie sankcji wskazanych przez samą ustawę) osób kolaborujących z ustrojem totalitarnym, w tych formach zjawiskowych, które wskazano w samej ustawie. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 maja 2007 r. w sprawie K 2/07 - OTKA - 2007/5/48 wypowiadając się na temat znaczenia prawnego preambuły do ustawy lustracyjnej, stwierdził, że „sama w sobie preambuła nie rodzi skutków prawnych dla adresatów ustawy. Nie można jednak twierdzić, że jej brzmienie jest bez znaczenia dla osób objętych lustracją. Ukierunkowuje jednak interpretację ustaw zaskarżonych, w tym także ustaw zmienianych tą ustawą oraz sposób jej stosowania, co nakazuje traktować preambułę jako wypowiedź normatywną, mającą znaczenie dla analizy konstytucyjności przeprowadzanej przez Trybunał Konstytucyjny.... Preambuła przede wszystkim określa cel ustawy i determinuje jej charakter,

co wpływa na ocenę, czy ustawa odpowiada standardom konstytucyjności....”. Ustawodawca ocenia negatywnie całość działania Służby Bezpieczeństwa, której nadrzędnym celem było zwalczanie przejawów demokracji i łamanie praw człowieka. Zatem wszelkie kontakty z ogniwami operacyjnymi lub śledczymi organów bezpieczeństwa państwa w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji zostały objęte ustawą lustracyjną, a nie tylko te, które były związane ze zwalczaniem opozycji. Przepis art. 3a ustawy lustracyjnej, która nie pozostawia wątpliwości, że zawarte w tym przepisie pojęcie współpracy dotyczy również takich osób, które jednorazowo pomogły Służbie Bezpieczeństwa, albowiem o współpracy nie stanowi wielość działań podejmowanych przez osobowe źródło informacji, ale ich jakość w sensie wkładu w realizację celów organu bezpieczeństwa państwa.

Wskazać należy, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 11 stycznia 2012 r., K 36/09, OTK-A 2012/1/3 wskazał, że art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, Nr 121, poz. 1264 i Nr 191, poz. 1954, z 2005 r. Nr 10, poz. 65, Nr 90, poz. 757 i Nr 130, poz. 1085, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 82, poz. 558, z 2008 r. Nr 66, poz. 402 i 409 i Nr 220, poz. 1410, z 2009 r. Nr 24, poz. 145 i Nr 95, poz. 786 oraz z 2010 r. Nr 113, poz. 745) jest zgodny z art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny uznał, że informacja o przebiegu służby byłego funkcjonariusza organów bezpieczeństwa PRL, mimo braku możliwości bezpośredniego zakwestionowania jej treści w postępowaniu przed IPN przez funkcjonariusza, którego informacja dotyczy, podlega nie tylko weryfikacji w postępowaniu przed właściwym organem emerytalnym, ale przede wszystkim podlega wszechstronnej kontroli sądowej w postępowaniu wyjaśniającym. W razie bowiem zaskarżenia decyzji organu emerytalnego o ostatecznym ukształtowaniu praw

emerytalnych funkcjonariusza rozstrzyga co do istoty sąd powszechny, który nie jest prawnie związany treścią tej informacji.

W niniejszej sprawie apelujący podnosił, że ma prawo do emerytury w wysokości 40 % podstawy jej wymiaru za 15 lat służby, ponieważ art. 15b ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) zawiera wyrażenie, że „art. 14 i 15 stosuje się odpowiednio”.

Z tym stanowiskiem Sąd II instancji się nie zgadza, ponieważ skarżący kieruje się błędnym rozumieniem tych przepisów. Zapis „art. 14 i 15 stosuje się odpowiednio” nie oznacza w pełnym zakresie, a w sposób ograniczony. Tym bardziej, że art. 15 b ust. 1 jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym i art. 14 i 15 stosuje się do niego w zakresie, w jakim nie są one z nim sprzeczne.

Art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym stanowi, że emerytura dla funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., wynosi 40 % podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta o:

- 1) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy dalszy rok tej służby;
- 2) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych poprzedzających służbę, nie więcej jednak niż za trzy lata tych okresów;
- 3) 1,3 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych ponad trzyletni okres składkowy, o którym mowa w pkt 2;
- 4) 0,7 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę.

Ust. 2. Emeryturę podwyższa się o:

- 1) 2 % podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio w charakterze nurków i pletwonurków oraz w zwalczaniu fizycznym terroryzmu;
- 2) 1 % podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio:
 - a) w składzie personelu latającego na samolotach i śmigłowcach,
 - b) w składzie załóg nawodnych jednostek pływających,
 - c) w charakterze skoczków spadochronowych i saperów,
 - d) w służbie wywiadowczej za granicą;
- 3) 0,5 % podstawy za każdy rok służby pełnionej w warunkach szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu.

Zgodnie z art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

- 1) 0,7 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990;

2) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4.

Ust. 2. Przepisy art. 14 i 15 stosuje się odpowiednio.

Ust. 3. Do okresów, o których mowa w art. 13 ust. 1, na żądanie wnioskodawcy, mogą być doliczone w pełnym wymiarze okresy służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, jeżeli funkcjonariusz udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Ust. 4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, środkiem dowodowym może być zarówno informacja, o której mowa w art. 13a ust. 1, jak i inne dowody, w szczególności wyrok skazujący, choćby nieprawomocny, za działalność polegającą na podjęciu, bez wiedzy przełożonych, czynnej współpracy z osobami lub organizacjami działającymi na rzecz niepodległości Państwa Polskiego w okresie służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 czerwca 2013 r., II UK 83/13, LEX nr 1335577, że nie ma żadnych podstaw ani uzasadnienia korygowanie zasady wyliczania emerytury mundurowej od innego wskaźnika procentowego niż 0,7 % podstawy wymiaru tego świadczenia za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w ustawie lustracyjno-dezubekizacyjnej, w drodze odpowiedniego stosowania art. 15 ust. 1 in principio ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, który przewiduje co najmniej 40 % podstawę wymiaru tego świadczenia z tytułu pozostawania w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Jeżeli służba była pełniona w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa totalitarnego, o której mowa w art. 2 ustawy lustracyjno-dezubekizacyjnej, to emerytura wynosi zawsze po 0,7 % podstawy wymiaru tego świadczenia za każdy rok pełnienia takiej służby (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej), z jedynym wyjątkiem uregulowanym w art. 15b ust. 3 i 4 (tak też Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11, OSNP 2011/15-16/210; Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 28 maja 2013 r., III AUa 369/13, LEX nr 1324724, Sąd Apelacyjny w Białymstoku z dnia 28 maja 2013 r., III AUa 1160/12, LEX nr 1324648).

Ponadto Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 22 maja 2013 r., III AUa 327/13, LEX nr 1321980 wskazał, że dopuszczenie do dalszej służby już w warunkach demokratycznego państwa i porządku prawnego, po tzw. pozytywnym zweryfikowaniu przydatności do służby, nie zmienia oceny wcześniejszej służby w organach totalitarnej państwowej przemocy politycznej, która w warunkach demokratycznego państwa prawnego nie może być tytułem do dalszego utrzymywania lub korzystania z przywilejów uzyskanych z nielegalnej, niegodnej lub niegodziwej służby z natury rzeczy i z punktu widzenia podstawowych, bo przyrodzonych naturze ludzkiej standardów prawnych i obywatelskich demokratycznego państwa prawnego, tj. przywilejów z tytułu służby w organach, które w istocie rzeczy były strukturami niebezpieczeństwa państwa totalitarnego, przeznaczonymi do zwalczania ruchów niepodległościowo-wolnościowych i demokratycznych dążeń oraz aspiracji do odzyskania lub przywrócenia podstawowych praw i wolności obywatelskich.

Wskazać należy, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09, OTK-A 2010/2/15, stwierdził, że:

1. art. 15b ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66, Nr 121, poz. 1264 i Nr 191, poz. 1954, z 2005 r. Nr 10, poz. 65 i Nr 130, poz. 1085, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 82, poz. 559, z 2008 r. Nr 208, poz. 1308 oraz z 2009 r. Nr 24, poz. 145, Nr 79, poz. 669, Nr 95, poz. 785 i Nr 161, poz. 1278), dodany przez art. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu

Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145):

a) jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji,

b) w zakresie, w jakim przewiduje, że emerytura osoby, która była członkiem Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego wynosi 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby w Wojsku Polskim po dniu 8 maja 1945 r. do dnia 11 grudnia 1981 r., jest niezgodny z art. 32 Konstytucji.

2. Art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, Nr 121, poz. 1264 i Nr 191, poz. 1954, z 2005 r. Nr 10, poz.

65, Nr 90, poz. 757 i Nr 130, poz. 1085, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 82, poz. 558, z 2008 r. Nr 66, poz. 402 i 409 i Nr 220, poz. 1410 oraz z 2009 r. Nr 24, poz. 145 i Nr 95, poz. 786),

w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 1 lit. a ustawy z 23 stycznia 2009 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji.

3. Art. 13 ust. 1 pkt 1b ustawy z 18 lutego 1994 r. powołanej w punkcie 2, dodany przez art. 2 pkt 1 lit. b ustawy z 23 stycznia 2009 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art.

32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji.

4. Art. 15b ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. powołanej w punkcie 2, dodany przez art. 2 pkt

3 ustawy z 23 stycznia 2009 r. powołanej w punkcie 1, jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji.

W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że obniżenie świadczeń emerytalnych członków Wojskowej Rady oraz funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej znajduje podstawę aksjologiczną w preambule Konstytucji oraz licznych aktach prawa międzynarodowego. Ustawa z 23 stycznia 2009 r. jest wyrazem jednoznacznie negatywnej oceny reżimu komunistycznego, który nie mógłby funkcjonować w Polsce w latach 1944-1989 bez stojących

na jego straży organów bezpieczeństwa. Wspólną cechą wszystkich funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej, którą przyjął ustawodawca, stanowiąc ustawę z 23 stycznia 2009 r., jest ich służba w określonych w tej ustawie organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990.

Ta cecha różni istotnie tych funkcjonariuszy od pozostałych funkcjonariuszy służb mundurowych przed 1990 r. Cechę tę Trybunał Konstytucyjny uznaje za istotną (relewantną), gdyż, jak wyżej wskazał, znajduje podstawę w zasadzie sprawiedliwości społecznej i preambule Konstytucji. Nie przeczy temu przeprowadzone w 1990 r. postępowanie kwalifikacyjne byłych funkcjonariuszy

SB w związku z przyjętą koncepcją i trybem utworzenia UOP, ponieważ jej rezultaty nie wymazują samego faktu dobrowolnego wstąpienia do SB - tajnej policji politycznej Polski Ludowej. Ustawodawca, przyjąwszy wspólną cechę istotną, w sposób jednakowy potraktował funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej. Wyjątek ustawodawca przewidział jedynie dla tych funkcjonariuszy, którzy udowodnią, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęli współpracę i czynnie wspierali osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości państwa polskiego w okresie służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990 (art. 15b ust.

3 i 4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy). W obrębie funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej ustawodawca ustanowił zatem szczególne rozwiązanie dla określonej kategorii funkcjonariuszy, którzy w obrębie wyróżnionej podklasy są traktowani jednakowo. Przyjęta przez ustawodawcę data graniczna - rok 1990 - służby w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej wiąże się z przemianami ustrojowymi, jakie nastąpiły w Polsce, a których konsekwencją było rozwiązanie SB i utworzenie UOP (art. 129 ust. 1 ustawy o UOP). Służba w organach

suwerennej Polski po roku 1990 także traktowana jest jednakowo, bez względu na to, czy dany funkcjonariusz uprzednio pełnił służbę w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej, czy też nie.

Powołać należy również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 października 2011 r., K 36/09, OTK-A 2011/8/93, który na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459 i Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654) umorzył postępowanie:

1) w zakresie badania zgodności art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, ze zm.) z art. 2, art. 2 w związku z art.

31 ust. 3, art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji oraz art. 2 w związku z art. 42 ust.

1 Konstytucji - ze względu na zbędność wydania wyroku,

2) w zakresie badania zgodności preambuły ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145) z art. 10, art. 2 w związku z art. 42 ust.

1 Konstytucji oraz art. 7 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.) -

ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku,

3) w zakresie badania zgodności art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy powołanej punkcie 1 z art. 6 ust. 1 i art. 14 Konwencji powołanej w punkcie 2 - ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku,

4) w zakresie badania zgodności art. 3 ust. 2 ustawy powołanej punkcie 2 z art. 2 w związku z art.

31 ust. 3 Konstytucji - ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał konstytucyjny stwierdził, że nie ulega wątpliwości,

że w powyższym zakresie przedmiot kontroli w niniejszej sprawie jest tożsamy z meritem rozstrzygnięcia i motywami uzasadnienia wyroku w sprawie o sygn. K 6/09. Mamy więc do czynienia z ponownym zakwestionowaniem przepisu, który został już wcześniej oceniony przez Trybunał Konstytucyjny za zgodny ze wskazanymi konstytucyjnymi wzorcami kontroli i to z perspektywy tych samych zarzutów niekonstytucyjności. W stosunku do pozostałych zakwestionowanych w niniejszej sprawie przepisów oraz preambuły ustawy zmieniającej z 2009 r. Trybunał Konstytucyjny w wyroku w sprawie o sygn. K 6/09 umorzył, na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, postępowanie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Zakwestionowane w niniejszej sprawie treści preambuły ustawy zmieniającej z 2009 r. z całą pewnością wyrażają ratio polityczne, a więc ocenę

i motywy, jakimi kierował się ustawodawca, wprowadzając nowe, mniej korzystne zasady ustalania świadczeń emerytalnych dla funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL. Trudno jednak uznać,

że jednoznacznie negatywna ocena wskazanych organów bezpieczeństwa państwa, jak i pełniących

w nich służbę funkcjonariuszy może sama przez się nadać całej ustawie zmieniającej z 2009 r. penalny charakter, tym bardziej że żadne z postanowień ustawy zawarte w jej części artykułowej nie mają ani charakteru karnego, ani szerzej rozumianego represyjnego, dotyczą bowiem zupełnie innej materii prawa. Oczywiście nie można z góry wykluczyć, że zakwestionowane fragmenty wstępu będą miały potencjalnie znaczenie dla wykładni poszczególnych przepisów ustawy zmieniającej z 2009 r.

Ze względu jednak na jednoznaczną treść i charakter przepisów ustawy zmieniającej z 2009 r. wartość interpretacyjna zakwestionowanych fragmentów preambuły sprowadzać się będzie przede wszystkim do wyjaśnienia podstaw aksjologicznych obniżenia świadczeń emerytalnych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa PRL. Nie sposób zatem przyjąć, że wstęp ustawy zmieniającej z 2009 r. determinuje jej charakter, nakazując przyjęcie sprzecznej z istotą regulacji interpretacji poszczególnych przepisów.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego przepisy ustawy zmieniającej z 2009 r. są dostatecznie precyzyjne, jasne i wyczerpujące na tyle, iż nie ma potrzeby wykorzystania zakwestionowanych fragmentów preambuły dla pełnej rekonstrukcji normy prawnej. Trybunał Konstytucyjny zwracał uwagę, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, przepisy prawa ubezpieczenia społecznego, do których należą niewątpliwie przepisy kwestionowanej ustawy, „mają charakter bezwzględnie obowiązujący”, „tworzą system prawa ścisłego, zamkniętego” i „nie mogą być interpretowane rozszerzająco, zwłaszcza przy zastosowaniu wykładni aksjologicznej” (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2005 r., sygn. akt I UK 104/05, „Monitor Prawa Pracy” nr 4/2006, poz. 217). Zakwestionowane wyrażenia zawarte we wstępie ustawy zmieniającej z 2009 r. nie mają też samoistnie normatywnego charakteru - nie formułują samodzielnie norm postępowania, których treść mogłaby być dopiero przedmiotem kontroli konstytucyjności. Należy zatem uznać, że wnioskodawca nie uzasadnił, że zakwestionowane części preambuły ustawy zmieniającej z 2009 r. zawierają treści normatywne podlegające kontroli konstytucyjności.

W nawiązaniu do kwestii preambuły ustawy zmieniającej wskazać należy, że wnioskodawca żądał ustalenia, że zawarte w tej preambule negatywne cechy przypisane byłym funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa przed 31 lipca 1990 r. nie mają odniesienia do niego.

Takiego ustalenia poczynić nie można, ponieważ wnioskodawca w okresie od 1 maja 1968 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 63, poz. 425 ze zm.), co wynika z informacji Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby Nr (...) z dnia 26 października 2009 r. (k. 12 a.r.).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że zgodnie z treścią art. 15b ust. 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wnioskodawca nie udowodnił, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego, co umożliwiłoby doliczenie do okresów, o których mowa w art. 13 ust. 1 w pełnym wymiarze okresy służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11, OSNP 2012/23-24/298 wskazał, że Sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa).

Ponadto Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 18 października 2012 r., III AUa 1749/11, LEX nr 1238328 wskazał, że dla zastosowania przepisu z art. 15b ust. 3 ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej

i Służby Więziennej oraz ich rodzin muszą być spełnione łącznie dwie przesłanki a mianowicie: zaistnieć musi podjęcie współpracy i czynne wspieranie osób lub organizacji działających na rzecz niepodległości Państwa Polskiego a nadto ta współpraca i czynne działanie musiało mieć miejsce bez wiedzy przełożonych. Gdy te przesłanki zostaną udowodnione - spełnione, to wówczas cały okres służby organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów podlega liczeniu, przy ustalaniu wysokości emerytury funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. po 2,6 % podstawy jej wymiaru za każdy rok służby niezależnie od tego jak długo trwała współpraca i czynne wspieranie osób lub organizacji działających na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Zdaniem Sądu II instancji ubezpieczony nie przedstawił materiału dowodowego, który pozwoliłby na wyprowadzenie wniosku, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Skarżący porównuje się do D. W. wspierającej męża, L. W. w swoich działaniach. Taka analogia jest jednak tylko jego osobistą oceną własnego postępowania, której nie podziela sąd II instancji, a zatem która nie wpływa na zmianę oceny dokonanej w sprawie.

Sąd II instancji podzielił ocenę dokonaną przez Sąd Okręgowy, że skarżący błędnie uważa, że działaniami na rzecz niepodległości Państwa Polskiego było: podwożenie teścia E. S. własnym samochodem na spotkania do klubu jachtowego do kolegów z okresu wojny, do sanatorium dla kombatantów w K., nieodpłatne usługi transportowe świadczone M. P. w czasie jego wizyty w Polsce, podjęcie się nieformalnej interwencji w sprawie wydania paszportów dla L. R. oraz T. Ż., oprowadzanie po T. osób z Europy Zachodniej, niepowiadomienie przełożonych o przygotowaniach ucieczki brata małżonki z rodziną do RFN, uczestniczenie w strajkach studenckich, wezwanie w sprawie złożenia zeznań w sprawie kapitana S., uczestniczenie w obrzędowości religijnej.

Takim działaniem nie była również opieka nad synem, w czasie gdy żona skarżącego, M. S. brała czynny udział w działaniach Solidarności.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego ubezpieczony nie udowodnił, że w jego przypadku zachodzi wyjątek określony w art. 15b ust. 3 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym, zatem zaskarżona decyzja z dnia 4 grudnia 2009 r. ponownie ustalająca wysokość emerytury policyjnej S. S. (1) poprzez obniżenie ubezpieczonemu wskaźnik emerytury za okres od 1 maja 1968 r. do 31 lipca 1990 r. z 2,6 % podstawy wymiaru do 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby we wskazanym okresie i określająca wysokość emerytury od dnia 1 stycznia 2010 r. na kwotę 2.847,02 zł była prawidłowa i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Wniosek apelującego o powołanie biegłego w zakresie ubezpieczeń społecznych dla wyliczenia wysokości świadczenia z powszechnego systemu emerytalnego za okres 25 lat zatrudnienia począwszy od 1 sierpnia 1966 r. na podstawie art. 381 k.p.c. został pominięty jako sprekludowany.

Biorąc pod uwagę poczynione wyżej ustalenia i rozważania w ocenie Sądu Odwoławczego apelacja S. S. (1) w pozostałym zakresie była nieuzasadniona, wobec czego na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w punkcie drugim sentencji wyroku.